

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCXLIX. ad annum DCLXXVI.

Parisiis, 1644

Concilivm Cabilonense, Clodovei II. Regis Evocatione VIII. Kalendas
Nouembres in vrbe Cabilono in basilica S. Vicentii celebratum, circa
annum Christi DCL. Martini papae II. Clodouei eiusdem regis. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15300

^a Anno Domini 649. &c.] Constat ex initio actorum Concilii, vbi dicitur: hæc Synodus celebrata anno nono Constantis, indictione octaua: quæ tempora cum anno redemptoris nostri Iesu Christi 649. & initio pontificatus sancti Martini coincidunt.

Tempus Concilii.

ANNO CHRISTI 650.

CONCILIVM CABILONENSE,
 CLODOVEI II. REGIS EVOCATIONE
 VIII. Kalendas Nouembres in vrbe Cabilono in baf-
 lica S. Vincentii celebratum, circa annum Christi
 DCL. Martini papæ II. Clodouei eiusdem regis VI.

TITVLI CANONVM.

I. <i>Vt fidei Nicæna norma in omni-
bus conseruetur.</i>	XII. <i>Vt duo abbates in vno mona-
sterio non sint.</i>
II. <i>Vt Canonum statuta seruentur.</i>	XIII. <i>Vt nullus alienum clericum
retineat, nec ordinet, sine episco-
pi sui voluntate.</i>
III. <i>De clericorum cum extraneis
feminis familiaritate fugienda.</i>	XIV. <i>De oratorijs per villas potent-
tum, vt clerici qui his deseruiunt
in episcopi libera sint potestate.</i>
IV. <i>Ne duo in ciuitate vna eodem
tempore habeantur episcopi.</i>	XV. <i>Vt abbates & monachi sacu-
lari patrocínio non vtantur, &
principem sine episcopi sui permis-
su non adeant.</i>
V. <i>Vt seculares nondum clerici,
parochias aut earum res non re-
gant.</i>	XVI. <i>Vt nemo ad sacros ordines
per premium promoueat.</i>
VI. <i>Nemo ante audientiam res ec-
clesia inuadere præsumat.</i>	XVII. <i>Vt nullus secularium in ec-
clesia, vel in ipsius atrio, scandalũ
aut similtates excitare præsumat.</i>
VII. <i>Res defuncti presbyteri, vel
abbatis, intactæ permaneant.</i>	XVIII. <i>Vt die dominico ruralia o-
pera nemo exerceat.</i>
VIII. <i>De penitentia peccatorum
a sacerdotibus indicenda.</i>	XIX. <i>Ne turpia vel obscæna in ba-
silicis, aut in earum porticibus &
atrijs, cantari permittantur.</i>
IX. <i>Ne mancipia Christiana extra
regni terminos vendantur.</i>	XX. <i>De Agapio & Bobone Di-
niensis vrbis episcopis.</i>
X. <i>Vt episcopi a comprouinciali-
bus, clero, & ciuibus suis eli-
gantur.</i>	
XI. <i>Vt iudices publici per mona-
steria & parochias, nisi inuitati,
non discurrant.</i>	

PRÆFATIO.

PRISCIS quidem Canonibus noscitur institutum, vt
 metropolitani cum eorum comprouincialibus per
 singulos annos debeant in synodali coniungi Deo propi-
 tiantie Concilio. Sed nunc tam ex communi omnium vo-
 luntate, quam ex euocatione vel ordinatione gloriosissimi

Concil. Tom. 15.

00

domini Clodouei regis, pro zelo religionis, vel orthodoxæ fidei dilectione, in Cabilonensi vrbe in ecclesia sancti Vincentii pariter conglobati, ipsius sancti martyris intercessionem poscentes, vt longæuitatem suprascripti principis suo suffragio mereremur, & inspiratione diuina interueniente, de Canonibus significaretur, quod si fuisset aliquid prætermisum, vel per negligentiam, aut ignorantiam vitiatum, in pristinum statum, sicut dudum fuerat a sanctis patribus statutum, deberet auxiliante Christo Domino reformari.

C A N O N E S.

I.

Ita omnes vna conspiratione & conniunte animo sentientes definiuimus, vt fidei norma, sicut in Nicæno Concilio pia est professione firmata, vel a sanctis patribus tradita, atque ab ipsis exposita, vel in postmodum a sancto etiam Calchedonensi Concilio firmata, in omnibus & ab omnibus conseruetur.

II.

Canonum vero statuta ab omnibus intemerata seruentur.

III.

Licet iam prioribus Canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare, vt si quis episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicumque ex sacerdotali catalogo, præter personas quæ in ipsis Canonibus continentur, cum qualicumque extranea muliere familiaritatem habere præsumpserit, quæ dedecoris vel adulterii possit afferre suspensionem, iuxta statuta Canonum ab ordine degradetur.

IV.

Vt duo in vna ciuitate penitus vno tempore nec ordinentur, nec habeantur episcopi, ne res ecclesiæ sæua diuisione debeant partiri.

V.

Sæculares vero, qui necdum sunt ad clericatum conuersi, res parochiarum, vel ipsas parochias minime ad regendum debeant habere commissas.

VI.

Vt nullus ante audientiam res quarumlibet ecclesiarum inuadere, aut auferre præsumat: quod qui fecerit, vt necator pauperum habeatur.

VII.

Vt defuncto presbytero, vel abbate, nihil ab episcopo auferatur, vel archidiacono, vel a quocumque, de rebus parochiæ, vel xenodochii, vel monasterii aliquid debeat minuere. Quod qui fecerit, iuxta statuta Canonum debeat coerceri.

VIII.

De pœnitentia vero peccatorum, quæ est medela animæ, vtilem hominibus esse censemus: & vt pœnitentibus a sacerdotibus data confessione indicatur pœnitentia, vniuersitas sacerdotum noscitur consentire.

IX.

Pietatis est maximæ & religionis intuitus, vt captiuitatis vinculum omnino a Christianis redimatur. Vnde sancta Synodus noscitur censuisse, vt nullus mancipium extra fines vel terminos, qui ad regnum domini Clodouei regis pertinent, penitus debeat venumdare: ne, quod absit, per tale commercium, aut captiuitatis vinculo, vel, quod peius est, Iudaica seruitute mancipia Christiana teneantur implicata.

X.

Si quis episcopus de quacumque fuerit ciuita-

te defunctus, non ab alio nisi a comprouincialibus, clero, & ciuibus suis, alterius habeatur electio: sin aliter, huiusmodi ordinatio irrita habeatur.

ANNO
CHRISTI
630.

X I.

Peruenit ad sanctam Synodum, quod iudices publici contra veternam consuetudinem per omnes parochias, vel monasteria, quæ mos est episcopis circuire, ipsi illicita præsumptione videantur discurrere; etiam & clericos vel abbates, vt eis præparent, inuitos atque districtos ante se faciant exhiberi: quod omnimodis nec religioni conuenit, nec Canonum permittit auctoritas. Vnde omnes vnanimiter censuimus sentientes, vt deinceps ista debeant emendare: & si præsumptione, vel potestate qua pollent, excepto inuitatione abbatis vel archipresbyteri, in ipsa monasteria vel parochias aliquid fortasse præsumpserint, a communionem omnium sacerdotum eos conuenit sequestrari.

X II.

Vt duo abbates in vno monasterio esse non debeant; ne sub obtentu potestatis similtas inter monachos, & scandala generentur. Verumtamen si quilibet abbas sibi elegerit successorem, ipse qui eligitur, de facultatibus ipsius monasterii ad regendum nullam habeat potestatem.

X III.

Vt nullus alterius clericum retinere præsumat, sicut priscis est Canonibus statutum, nec ad sacrum ordinem sine voluntate episcopi sui penitus promouere.

X I V.

Nonnulli ex fratribus & coepiscopis nostris re-

ANNO
CHRISTI
650.

sidentibus nobis in sancta Synodo in querimoniam detulerunt, quod oratoria per villas potentum iam longo constructa tempore, & facultates ibidem collatas, ipsi quorum villæ sunt episcopis contradicant, & iam nec ipsos clericos, qui ad ipsa oratoria deseruiunt, ab archidiacono coerceri permittant: quod conuenit emendari; ita dumtaxat vt in potestate sit episcopi, & de ordinatione clericorum, & de facultate ibidem collata, qualiter ad ipsa oratoria & officium diuinum possit impleri, & sacra libamina consecrari. Quod si quis contradixerit, iuxta priscos Canones communicatione priuetur.

XV.

Vt abbates & monachi, aut agentes monasteriorum, patrocinio sæculari penitus non vtantur; nec ad principis præsentiam sine episcopi sui permissu ambulare audeant. Quod si fecerint, a suis episcopis excommunicentur.

XVI.

Vt nullus episcopus, neque presbyter, vel abbas, seu diaconus per præmium ad sacrum ordinem amodo penitus accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem præmiis comparare præsumpserit, omnino priuetur.

XVII.

Et quia multa per præsumptionem proueniunt, quæ Deo minus placita, & sacris Canonibus videntur esse contraria, quæ a sacerdotibus necesse est coerceri, ita sancta Synodus instituit, vt nullus sæcularium nec in ecclesia, nec infra atrium ipsius

ecclesiæ, quaecumque scandalum, aut similitates penitus excitare præsumat; nec arma trahere, aut quemcumque ad vulnerandum vel interficiendum penitus appetere. Quod si quis fortasse præsumpserit, ab episcopo loci illius, vbi factum fuerit, ipse iuxta statuta Canonum communionem priuetur.

ANNO
CHRISTI
650.

XVIII.

Licet generaliter ab omnibus catholicis, & Deum timentibus diem dominicum, quod est prima sabbati, conuenit obseruari, & sicut in superioribus Canonibus est statutum; non aliquid noui condentes, sed vetera renouantes institimus, vt in ipso die dominico ruralia opera, id est arare, fecare, messes metere, exartos facere, vel quidquid ad ruris culturam pertinet, nullus penitus præsumat. Quod qui inuentus fuerit faciens, sub disciplina distriktionis omnimodis corrigatur.

XIX.

Multa quidem eueniunt, quæ dum leuia minime corriguntur, sæpius maiora confurgunt. Valde enim omnibus noscitur esse indecorum, quod per dedicationes basilicarum, aut festiuitates martyrum, ad ipsa solennia confluentes chorus femineus turpia quidem & obscœna cantica decantare videntur, dum aut orare debent, aut clericos psallentes audire. Vnde conuenit, vt sacerdotes loci talia a septis basilicarum, vel porticibus ipsarum, ac etiam ab ipsis atriis vetare debeant & arcere. Et si voluntarie noluerint emendare, aut excommunicari debeant, aut disciplinæ aculeum sustinere.

Agapium vero & Bobonem Diniensis vrbis episcopos, pro eo quod ipsos contra statuta Canonum in multis conditionibus errasse vel deliquisse cognouimus, ipsos iuxta tenorem Canonum ab omni episcopatum ordine decreuimus degradare.

SUBSCRIPTIONES.

Candericus episcopus ecclesie Lugdunensis, his constitutionibus subscripsi.

Landalenus episcopus ecclesie Viennensis, his constitutionibus subscripsi.

Audoenus episcopus ecclesie Rothomagensis, his constitutionibus subscripsi.

Armentarius episcopus ecclesie Senonicæ, his constitutionibus subscripsi.

Vulfoledus episcopus ecclesie Bituricæ, his constitutionibus subscripsi.

Donatus episcopus ecclesie Vefontiensis, his constitutionibus subscripsi.

Rauracus episcopus ecclesie Niuernensis subscripsi.

Deodatus episcopus ecclesie Matisconensis subscripsi.

Pappolus episcopus ecclesie Genauensis subscripsi.

Palladius episcopus ecclesie Autisiodorensis subscripsi.

Ferreolus episcopus ecclesie Augustodunensis subscripsi.

Bertoaldus episcopus ecclesie Lingonicæ subscripsi.

Audo episcopus ecclesie Aurelianensis subscripsi.

Malardus episcopus ecclesie Carnotinæ subscripsi.

Aurelianus episcopus ecclesie Ventiensis subscripsi.

Baudomeris episcopus ecclesie Tarantasiensis subscripsi.

¹ Protasius episcopus ecclesie Sedunensis subscripsi.

Ingildus episcopus ecclesie Valentinæ subscripsi.

Clarus episcopus ecclesie Gratianopolitanæ subscripsi.

Gratus episcopus ecclesie Cabilonensis subscripsi.

Florentinus episcopus ecclesie Bellicensis subscripsi.

Ætherius episcopus ecclesie Ebredunensis subscripsi.

⁴ Magnus episcopus ecclesie.

⁵ Betto episcopus ecclesie Tricastinensis subscripsi.

Potentissimus episcopus ecclesie Vappicensis subscripsi.

Arricus episcopus ecclesie Lausanensis subscripsi.

Claudius episcopus ecclesie Regensis subscripsi.

⁶ Licerius episcopus ecclesie Vindaufcensis subscripsi.

Petronius episcopus ecclesie Vasionensis subscripsi.

Bertefredus episcopus ecclesie Ambianensis subscripsi.

Eligius episcopus ecclesie Nouiomensis subscripsi.
 Deocarius episcopus ecclesie Antipolitanæ subscripsi.
 Leborius episcopus ecclesie Maurianensis subscripsi.
 Chairibonus episcopus ecclesie Constantinæ subscripsi.
 Amlacarius episcopus ecclesie Sagensis subscripsi.
 Launobodus episcopus ecclesie Lexouiensis subscripsi.
 Ragnericus episcopus ecclesie Ebroicensis subscripsi.
 7 Betto episcopus ecclesie de Iuliobona subscripsi.
 Betto abba in vicem Latini episcopi ecclesie Turonica sub-
 scripsi.
 Chaddo archidiaconus in vicem Salappii episcopi ecclesie Nam-
 neticæ subscripsi.
 Gerموaldus abba in vicem Audoberti episcopi ecclesie Parti-
 siacæ subscripsi.
 Paternus abba in vicem Felicis episcopi ecclesie Lemouicæ sub-
 scripsi.
 Chagnoaldus abba in vicem Chadoindi episcopi ecclesie Ce-
 nomannicæ subscripsi.
 Bertulfus abba in vicem Durioteri episcopi ecclesie Redonicæ
 subscripsi.

E P I S T O L A
 CONCILII CABILONENSIS
 AD THEODOSIVM EPISCOPVM ARELATENSEM.

* *Domino semper peculiari suo Theodosio cætus episcoporum, qui
 nuper est Cabilono vrbe cum Christi gratia adunatus.*

OMNIBVS veridica relatione perpatuit, quod nec vos
 credimus ignorasse, quod gloriosus domnus Clo-
 doueus rex in superscripta vrbe Cabilono octauo Kalen-
 das Nouembris, synodale præcepit esse Concilium. Vbi
 omnibus nobis, qui in basilica domni Vincentii pariter re-
 sidentes vestrum aduentum, dum vos propinquos, &
 iam in ipsa vrbe esse audiimus, omnimodis præstolati
 sumus, datur intelligi pro qua re vos in ipso Concilio
 non voluistis adesse, dum multa aduersus vos, & de in-
 decenti vita, & de excessu Canonum, quod maxime
 condolemus, peruulgata narrantur. Nam & scripta, qua-
 liter vos constitit pœnitentiam fuisse professos, vestra
 manu vidimus, & comprouincialium vestrarum mani-
 bus roborata. Vnde vos credimus iam legisse, nec nos
 penitus ignoramus, quod qui publice pœnitentiam pro-
 fitetur, episcopalem cathedram nec tenere, nec regere
 potest.

ANNO
 CHRISTI
 650.

potest. Propterea salutantes beatitudinem vestram honorifice, indicamus vt vsque ad aliam Synodum de Arelatenfi sede, vbi vos constat pontificalem cathedram tenuisse, debeatis omnimodis abstinere, & de facultate ipsius ecclesie nihil ad vestram dominationem, donec in audientia ante fratres conueniatis, penitus præsumatis.

NOTÆ IACOBI SIRMONDI
 SOCIETATIS IESV.

¹ *Circa annum DCL.*] Sub Clodoueo II. rege habitam fuisse hanc Synodum, Synodus ipsa docet: quoto autem illius anno habita sit, non liquet. Hoc certum videtur, ante annum Christi DCLVIII. id est ante annum XV. Clodouei constitui debere. Nam eo anno Parisiorum episcopus erat Landericus, vt ipsius pro sancti Dionysii monasterio literæ declarant. In hac vero Synodo subscribit per vicarium Audobertus, qui Landericum antecessit. Quare falluntur omnino, qui Synodum illo anno posteriorem faciunt.

² *Vt captiuitatis vinculum.*] Codex Tilianus, Pithœanus, & Bellouac. *Vt a captiuitatis vinculo anime a Christicolis redimantur.* Canon 9.

Subscriptiones.] Hæ in solo erant Bellouacensi, non ordine alphabetico, sicut in vulgatis, sed quo modo hic digestæ sunt.

³ *Protasius Sedunensis.*] Vulgati *Sentiensis*: Protasii Sedunensis episcopi vna cum Domitiano Genauensi, & Grato Augustensi, mentio fit in actis sancti Mauricii & sociorum.

⁴ *Magnus episcopus.*] In codice Bellouac. nomen ecclesie non exprimitur. in vulgatis episcopus dicitur Atrebatensis. Verum Atrebates eo tempore, Cameracensibus attributi, proprium episcopum non habebant.

⁵ *Betto Tricastinensis.*] Editio vulgata: *Betto Foroiulienfis.*

⁶ *Licerius Vindauscensis.*] id est Carpentoratensis. Sic enim aliquando appellati sunt episcopi Carpentoratenses a Vindausca oppido vicino. Notitia ciuitatum Gallie: *Ciuitas Carpentoratensium, nunc Vindausca.* Male ergo vulgati *ecclesie Ausciorum* habent, pro Vindauscensis.

⁷ *Betto de Iuliobona.*] Notum olim huius nominis oppidum in Caletibus, pago Rothomagensi, vbi sedes episcopalis stata non fuit. Bettoni tamen episcopo attributus hoc tempore fuerat hic locus, sicut Austrapio Sellenfe castrum in Pictonibus apud Gregorium lib. 4. cap. 18. & Moderico vicus Arisitenfis, vt paulo ante dictum est.

⁸ *Domino Theodosio.*] Cod. Bellouacensi, *Theodorico.* atque ita etiam veteres catalogi episcoporum Arelatensium. alii *Theodosium*, alii *Theodoricum* vocant.

NOTA SEVERINI BINII.

Quo tem-
pore habi-
tum.

^a *Concilium.*] Præsentia Clodouei regis, quem anno Domini 664. diem obiisse scribit auctor appendicis ad Gregorium Turonensem, non patitur post prædictum annum 664. hanc Synodum collocari: vtque eadem anteponatur Clypiacensi Concilio, non admittit subscriptio Andoberti Parisiensis ecclesiæ episcopi. Nam Clypiacensis habita fuit sub Landerico Parisiensi episcopo, vt patet ex verbis Aimoini supra allegatis. His itaque de causis visum est mihi, hanc Synodum Cabilonensem ad hæc Vitaliani tempora referendam esse.

CONCILIVM TOLETANVM VIII.

ANNO
CHRISTI
653.

LII. EPISCOPORVM, XVII. KALEND. IANVARI

ANNO DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI DCLIII.

Celebratum tempore Martini papæ, regnante Recce-
fuinto rege, ^a æra DCXCI. Est vero prouinciale.

I. De catholica fidei plenitudine.	clasticarum dignitatum offi-
cia, ad coniugia redeunt.
II. De incauto iuramento.	
III. De his qui sacrosanctos ordines muneribus assequuntur, & fautoribus eorum.	VIII. De non ordinandis his, qui psalmorum, canticorum seu hymnorum ignari sunt.
IV. De incontinentibus episcopis.	IX. De his qui pretextu incommodæ aegritudinis, quadragesima ieiunium soluunt.
V. De incontinentibus presbyteris, ac diaconibus, & feminis quæ talibus coniunguntur.	X. De his qui aut per auctoritatem, aut per vim ordinati sunt.
VI. De incontinentibus subdiacombus.	XI. De confirmatione vniuersalium decretorum.
VII. De his qui post assumpta ec-	XII. De Iudæis.

ANNO quinto orthodoxi, atque gloriosi, & vera clementiæ dignitate ^a perspicui, Reccefuinti regis, ^b cui cum nos omnes diuinæ ordinatio voluntatis, eiusdem principis serenissimo iussu, in basilica sanctorum apostolorum ad sacrum Synodi coegisset aggregari conuentum, dies tandem lætitiæ, appetitu diuissime præoptatus, & gratus adfuit, & iocundus, tanto nostri pectoris auidiori voto susceptus, quanto ad remedium salutis extiterat anhelantium præcordiis exquisitus. Cumque ex more vnusquisque nostrum ordini suo sedes debitas occupasset, & euentum rei, tranquillæ intentionis expectatio sustine-